

รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะ
ที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

A Change-Driven Model for Developing Teachers toward Learning
Management of Essential Life Skills for Students in the Modern World: A Case
Study of Primary Schools in Pathum Thani Province under the Office of the
Basic Education Commission

¹สิทธิชัย ภคภัทร, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, วรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง และ ธนนันท์ ธนารัษฎะภูมิ

¹Sittichai Pakapath, Prompilai Buasuwan, Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang

and Thananun Thanarachataphoom

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: sittichai.pak@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา 2) สร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา Research and Devolvment (R&D) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1,690 คน กลุ่มตัวอย่าง 310 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 13 คน เลือกแบบเจาะจง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนชุมชนวัดไก่อตัญญู 10 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีความเชื่อมั่น 0.99 สภาพที่พึงประสงค์ มีความเชื่อมั่น 0.97 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความสามารถครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการจำเป็นสำหรับสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ โรงเรียนประถมศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด และความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ทักษะการจัดการตนเอง 2. ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา 4) ปัจจัยสนับสนุน 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) การวัดและ

*Received June 16, 2025; Revised July 17, 2025; Accepted July 22, 2025

ประเมินผล โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า โดยรวมครูมีความรู้ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้
ระดับคุณภาพมากที่สุด ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ
ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง; การพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิต
สำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่

Abstract

This research article aimed to (1) investigate the needs for developing teachers toward learning management of essential life skills for students in the modern world in primary schools, (2) develop a change-driven model for teacher development toward learning management of essential life skills for students in the modern world in primary schools, and (3) examine the results of implementing the change-driven model for developing teachers toward learning management of essential life skills for students in the modern world in primary schools. The study employed a Research and Development (R&D) design. The population consisted of 1,690 participants, including school administrators, heads of academic affairs, and heads of learning areas, with a stratified random sample of 310 participants. Thirteen key informants were purposively selected for the focus group discussion, and the target group included ten teachers from Wat Kaitee Community School, also selected purposively. The research instruments comprised a questionnaire on the current situation (reliability = 0.99), a questionnaire on the desired situation (reliability = 0.97), a focus group discussion record, a teacher competency assessment form for lesson plan design, a questionnaire on propriety and utility, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, modified priority needs index ($PNI_{modified}$), and qualitative content analysis.

The research findings revealed that the needs assessment for developing a change-driven model to enhance teachers' learning management of essential life skills for students in the modern world in primary schools indicated that the current condition was at a moderate level, while the desired condition was at the highest level. The most critical need identified was self-management skills. The developed model consisted of six components: (1) principles, (2) objectives, (3) development processes, (4) supporting factors, (5) success conditions, and (6) measurement and evaluation. The model was evaluated as being of high propriety and feasibility. The results of the model implementation showed that, overall, teachers demonstrated the highest level of knowledge and ability in designing learning management plans. The model was rated of high propriety and utility, achieved the highest level of satisfaction among participants.

Keywords: Change-Driven Model; Teacher Development; Teaching and Learning of Essential Life Skills for Students in the Modern World

บทนำ

ในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และปรากฏการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น โรคระบาด หรืออุบัติภัยต่าง ๆ การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษา ข้อมูลจาก World Economic Forum (2020) ระบุว่า หนึ่งในความท้าทายใหญ่ของระบบการศึกษาคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะใหม่ ๆ ที่สามารถรับมือกับคลื่นเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทักษะเหล่านี้มักถูกเรียกว่า “ทักษะในศตวรรษที่ 21” ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การร่วมมือ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะดังกล่าว จึงกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์สำคัญ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ก็ได้วางเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกว่า 3Rs8Cs (Office of the Education Council, 2021) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงได้ดำเนินโครงการ Roadmap for Strengthening Life Skills Education in Thailand (2562-2565) เพื่อพัฒนารอบแนวคิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะการเรียนรู้เพื่ออนาคต ทักษะการจัดการตนเอง ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างสุขแห่งชีวิต และทักษะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม จากรายงานของ World Bank & Equitable Education Fund (2024) พบว่าประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนทักษะทุนชีวิต (Life Capital Skills) และระบบการศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ ข้อมูลระบุว่า ประชากรไทยวัยแรงงานจำนวนมากขาดทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 67) ขาดทักษะด้านดิจิทัล (ร้อยละ 74.1) ขาดทักษะทางสังคมและอารมณ์ (ร้อยละ 30.3) ยิ่งไปกว่านั้น ประมาณร้อยละ 18.7 ของประชากรขาดทักษะพื้นฐานทั้ง 3 ด้านพร้อมกัน โดยที่กรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีผลลัพธ์ด้านทักษะพื้นฐานที่ดีกว่าภูมิภาคอื่น ๆ และอีกสาเหตุสำคัญคือ ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และการจัดการเรียนรู้ทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่

จากการศึกษาแนวโน้มการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 มีงานวิจัยหลายเรื่องยืนยันอย่างชัดเจนว่าการจัดการเรียนการสอนของครูคือหัวใจสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Panich, 2012; Alp Christ et al., 2022) ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่า มีงานวิจัยที่ได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Kaewprom, 2023; Worasan, 2025) ดังนั้น การพัฒนาครูอย่างเป็นระบบให้มีความรู้ ทักษะความสามารถและมีกรอบความคิดที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ (Reskills) และเรียนรู้ทักษะใหม่ (Upskills) โดยต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา (Learn) และล้มล้างสิ่งที่เคยรู้หรือเรียนรู้มา (Unlearn) และเรียนรู้ใหม่ (Relearn) เช่นเดียวกับ (Erawan, 2021) ที่กล่าวว่า ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณลักษณะของครูแห่งศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานรวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติดี รักษาจรรยาบรรณ เกียรติแห่งวิชาชีพ

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว จากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง มีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2 รวม 169 โรงเรียน มีครูจำนวน 3,580 คน และนักเรียนกว่า 64,000 คน (Pathum Thani Provincial Education Office, 2023) แม้ว่าพื้นที่นี้จะมีศักยภาพในการจัดการศึกษาและได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามแผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลและกรุงเทพมหานคร (2566-2570) แต่รายงานผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2566 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังต่ำกว่าระดับประเทศในบางรายวิชา ผู้เรียนบางส่วนยังขาดทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และครูบางส่วนยังขาดทักษะความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้ (Office of Pathum Thani Provincial Education, 2023) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษารูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโลกยุคใหม่ และสามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาในพื้นที่อื่นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา Research and Devolvment (R&D) โดยมีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ (Kotter, 2008; Senge, 1994; Buasuwan, 2024)

1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียน

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1,690 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 310 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และ

ความคลาดเคลื่อน 5 % ผู้วิจัยกำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยแบ่งสัดส่วนตามจำนวนที่คำนวณได้ จำนวน 310 คน โดยใช้อำเภอเป็นเกณฑ์ แล้วใช้การสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก โดยผู้วิจัยเขียนชื่อโรงเรียนประถมศึกษาลงในสลาก แยกเป็นอำเภอ แล้วทำการจับสลากโรงเรียนในแต่ละอำเภอตามที่แบ่งสัดส่วนไว้ แล้วเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละโรงเรียน จำนวน 310 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มี 5 ด้าน จำนวน 64 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Five Point Likert Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 โดยให้ระบุข้อมูลทั้ง 2 ระดับ คือ สภาพปัจจุบันที่ดำเนินการจริง และสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ยกร่างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยเป็นผู้ร่างเองโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 จากนั้นนำรูปแบบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 การตรวจสอบยืนยัน และประเมินร่างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครู โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ 1) ผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน 3) ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 2 คน 5) ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 2 คน 6) ครูหัวหน้าวิชาการที่มีประสบการณ์ทำงาน ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ร่างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง 2) แบบบันทึกการจัดสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการดำเนินการตามขั้นตอนรูปแบบและนิเทศติดตามประเมินผล ระยะเวลา 4 สัปดาห์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนชุมชนวัดไก่อตื้อ จำนวน 10 คน โดยสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบประเมินความสามารถของครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการใช้รูปแบบ จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ จำแนกตามระดับคุณภาพของแต่ละข้อ 2) แบบสอบถามความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ 19 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ 19 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. ด้านทักษะการเรียนรู้เพื่ออนาคต	3.39	0.39	ปานกลาง	4.70	0.40	มากที่สุด	0.38	4
2. ด้านทักษะการจัดการตนเอง	3.22	0.81	ปานกลาง	4.72	0.39	มากที่สุด	0.46	1
3. ด้านทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	3.34	0.46	ปานกลาง	4.65	0.34	มากที่สุด	0.39	3
4. ด้านทักษะการสร้างสุขแห่งชีวิต	3.37	0.61	ปานกลาง	4.73	0.43	มากที่สุด	0.40	2
5. ด้านทักษะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน	3.46	0.52	ปานกลาง	4.76	0.39	มากที่สุด	0.37	5
โดยรวม	3.36	0.44	ปานกลาง	4.71	0.35	มากที่สุด	0.40	

จากตาราง 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.44) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.44) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านทักษะการจัดการตนเอง (PNI_{modified} = 0.46) ลำดับที่ 2 ด้านทักษะการสร้างสุขแห่งชีวิต (PNI_{modified} = 0.40) ลำดับที่ 3 ด้านทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (PNI_{modified} = 0.39) ลำดับที่ 4 ด้านทักษะการเรียนรู้เพื่ออนาคต (PNI_{modified} = 0.38) และลำดับที่ 5 ด้านทักษะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน (PNI_{modified} = 0.37) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบรูปแบบ

รายการ	เหมาะสม			เป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	4.85	0.37	มากที่สุด	4.85	0.37	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.85	0.37	มากที่สุด	4.85	0.37	มากที่สุด
3. กระบวนการของรูปแบบ	4.87	0.27	มากที่สุด	4.87	0.27	มากที่สุด
4. ปัจจัยสนับสนุน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล	4.69	0.75	มากที่สุด	4.69	0.75	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.87	0.29	มากที่สุด	4.87	0.29	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบรูปแบบ ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) พิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมครูมีความรู้ความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ระดับคุณภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.21 ระดับคุณภาพมาก เป็นร้อยละ 20 ระดับคุณภาพปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.42 ระดับคุณภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.32 และระดับคุณภาพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.05 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ของกระบวนการพัฒนาของรูปแบบ พบว่า ความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.48) ส่วนความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.30) และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ โดยรวมครูผู้เข้าร่วมพัฒนามีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.37)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ ซึ่งผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาครู ประกอบด้วย 1) การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (change management) 2) การพัฒนาครูเชิง

วิชาการ (teacher professional development) 3) โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (learning school) ส่วนการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) ระบบสนับสนุน 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) การวัดและประเมินผล ดังรูปภาพที่ 1

Figure 1: Driving Change Models for Developing Teachers towards Teaching and Learning of Essential Skills for Students in the New Era of Pathum Thani Province Primary Schools, Office of the Basic Education Commission

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามกรอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ความต้องการจำเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ด้านทักษะการจัดการตนเอง ทั้งนี้เพราะบริบทพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีมีโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่อุตสาหกรรม ปริมณฑล และเขตชุมชนเมือง ซึ่งมีแนวโน้มที่ผู้เรียนจะเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน เช่น เทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการจัดการตนเอง จึงถือเป็นด้านที่มีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้แนวคิดของ Lorig and Holman (1993) ได้กล่าวว่า การจัดการตนเอง เป็นการที่บุคคลเลือกในการปรับมุมมองและทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาและปฏิบัติพฤติกรรมใหม่รวมถึงรักษาความมั่นคงทางอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม บุคคลที่มีทักษะการจัดการตนเองที่ดีและมีประสิทธิภาพจะมีลักษณะ 1) พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีความมั่นคงทางอารมณ์ 4) สามารถปรับปรุงแรงจูงใจและลักษณะนิสัยของตนเอง 5) มีความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับ บุคคลอื่น และ 6) มีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก มีความเป็นอิสระ และมีความสุขมากขึ้น (Berger, 2000) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Mendo-Lazaro et al., 2022) พบว่า การเรียนรู้

แบบร่วมมือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคลและกระตุ้นผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะหรือเป้าหมายทางการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ (Phulsuk, 2023) พบว่าความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 อย่างไรก็ตาม แม้ผลการวิจัยจะชี้ว่าทักษะการจัดการตนเองเป็นด้านที่มีความจำเป็นมากที่สุด แต่เป็นการศึกษาเฉพาะในบริบทโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีโอกาสดูข้อมูลอาจยังไม่ครอบคลุมในระดับการศึกษาอื่น หรือสังกัดอื่น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) ระบบสนับสนุน 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) การวัดและประเมินผล โดยกระบวนการแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนักรู้และกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและความต้องการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมและการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขั้นที่ 4 การพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ และขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการเรียนรู้และการคิดเชิงระบบ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์เพื่อระบุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ทั้งจากนักการศึกษาต่างประเทศและนักการศึกษาในประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (change management) แนวคิดการพัฒนาครูเชิงวิชาการ (teacher professional development) และแนวคิดโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (learning school) แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ แล้วจึงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนที่เคยได้รับรางวัลด้านการสอนได้แก่ รางวัล OBEC AWARDS รางวัลครูดีในดวงใจ และครูหัวหน้าวิชาการ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยกระบวนการพัฒนารูปแบบดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด ของ (Dick and Carey, 1996; Kibler, 1970; Joyce and Weil, 2000; Khammani, 2011) ที่ได้สรุปแนวคิดสำคัญของการพัฒนารูปแบบไว้ว่า ต้องมีการวิเคราะห์และระบุปัญหาแล้วความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปออกแบบและพัฒนารูปแบบโดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ การนำรูปแบบไปทดลองใช้ จากนั้นการประเมินและปรับปรุงรูปแบบให้ดียิ่งขึ้นให้สะท้อนต่อการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับ (Wiwanmongkhon, 2018) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดความคลอบคลุมการนำไปใช้และชัดเจนต่อการนำไปใช้ ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ ขั้นที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ และขั้นที่ 4 การปรับปรุง โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ครูมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ระดับคุณภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการพัฒนาศักยภาพครูอย่างเป็นระบบ เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาครูที่หลากหลาย สอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องการ โดยใช้ทั้งการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบผสมผสาน รวมถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทจริงของการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Showers (2002) ที่เสนอว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานได้จริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wannaphat, 2018) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่าวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาต่อ การหมุนเวียนสับเปลี่ยน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ส่วนการประเมินกระบวนการของรูปแบบพบว่ามีเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คนในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และผู้วิจัยได้มีการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อใช้ในการพัฒนาครูตามรูปแบบ มีการประชุม สร้างความเข้าใจในการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจนและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Tuntagul, 2020) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนพระราชรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่าโดยภาพรวมรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ ครูผู้เข้าร่วมพัฒนามีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้วิจัยได้มีการประชุมสร้างความเข้าใจและชี้แจงหลักการ วัตถุประสงค์ในการใช้รูปแบบ มีแนวทางให้ครูพัฒนาตนเองโดยการอบรม E-Training Platform เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจส่งผลให้ครูที่เข้าร่วมการพัฒนาที่มีความพึงพอใจและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Maiwai, 2017) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

สรุป

การพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นแนวทางที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของครูได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านทักษะการจัดการตนเองและทักษะการสร้างสุขแห่งชีวิต ซึ่งมีความต้องการสูงที่สุด ผลจากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบ พบว่าครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับคุณภาพสูง อีกทั้งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นยังได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด และได้รับความพึงพอใจจากครูผู้เข้าร่วมในระดับมากที่สุดเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการยกระดับสมรรถนะของครู และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโลกยุคใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สถานศึกษาควรนำข้อมูลไปพิจารณาว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูสู่การจัดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่ ทักษะใดที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ก็ควรจะดำเนินการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลไปพิจารณากำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพของครูต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สถานศึกษาควรนำรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตของผู้เรียนได้จริงในบริบทของโรงเรียนตนเอง และควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและพัฒนาต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า สถานศึกษาควรนำผลการประเมินความรู้ ความสามารถของครูที่เกิดจากการใช้รูปแบบไปใช้ประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบาย เช่น การออกแบบหลักสูตรอบรม หรือ การพัฒนาระบบประเมินครูรายปี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาต่อยอดรูปแบบการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนี้ในระดับอื่น เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย และเพิ่มความครอบคลุมขององค์ความรู้

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังที่ครูนำรูปแบบไปใช้ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้รูปแบบ เช่น วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หรือความพร้อมของระบบสนับสนุนทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาแนวทางการปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมทักษะการจัดการตนเองในระดับพฤติกรรมของผู้เรียน

References

- 20-Year National Strategy (2017-2037). (2018). *Royal Thai Government Gazette*, 1(Part 4), 30-37.
- Alp Christ, A., Capon-Sieber, V., Grob, U., & Praetorius, A. K. (2022). Learning Processes and Their Mediating Role Between Teaching Quality and Student Achievement: A Systematic Review. *Studies in Educational Evaluation*, 75(2022), 101209.

- Berger, D. (2000). *Policy Brief: Self-Management Across the Curriculum: A Holistic Model for Student, Faculty, and Staff Development*. Retrieved July 12, 2025, from https://www.researchgate.net/publication/242711223_Policy_Brief_Self-management_Across_the_Curriculum_A_Holistic_Model_for_Student_Faculty_and_Staff_Development
- Buasuan, P. (2024). *Essential Life Skills for Learners in the Modern World: Collective Efforts in Building a Skills Framework, Learning Ecosystem, and Driving Guideline*. Bangkok: Wish Group (Thailand).
- Dick, W., & Carey, L. (1996). *The Systematic Design of Instruction*. (4th ed.). Harper Collins College Publishers.
- Joyce, B., & Weil, M. (2000). *Models of Teaching*. (6th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Kaewprom, C., Pollaharn, C., & Ruangsuwan, C. (2023). The Development Model of Teacher in Learning for the 21st Century for Educational Opportunity Schools Under the Khonkaen Elementary Educational Service Area Office 3. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 10(2), 451-469.
- Khammani, T. (2011). *Science of Teaching: Knowledge for Effective Learning Management*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kibler, R. J. (1970). *Behavioral Objectives and Instructional Objectives*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kotter, J. P. (2008). *A Sense of Urgency*. United States: Harvard Business School.
- Lorig, K., & Holman, H. (1993). Arthritis Self-Management Studies: A Twelve-Year Review. *Health Education Quarterly*, 20(1), 17-28.
- Maiwai, W. (2017). Curriculum Development for Teacher Training to Promote Life Skills Among Primary School Students Under the Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Educational Administration, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 4(2), 1-9.
- Mendo-Lázaro, S., León-del-Barco, B., Polo-del-Río, M. I., & López-Ramos, V. M. (2022). The Impact of Cooperative Learning on University Students' Academic Goals. *Frontiers in Psychology*, 12, 787210.
- Panich, V. (2012). *Way of Learning for Students in the 21st Century*. Bangkok: Sodsri-Saridwong Foundation. Retrieved June 9, 2024, from http://www.thaiall.com/ebooks/pdf/way_of_learning.pdf
- Phulsuk, S. (2023). *Development of the Ability to Apply Knowledge in Daily Life and Teamwork Skills in Science Using Problem-Based Learning Integrated with Cooperative Learning for Mathayomsuksa 3 Students*. (Doctoral Dissertation). Phetchaburi Rajabhat University. Phetchaburi.

- Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B., & Smith, B. J. (1994). *The Fifth Discipline Field Book: Strategies and Tools for Building a Learning Organization*. New York: Currency Doubleday.
- Tantakul, A. (2020). *A Model for Teacher Development in Learning Management of Pracharath Schools in the Lower Northeastern Region*. (Doctoral Dissertation). Sisaket Rajabhat University. Sisaket.
- Thailand Research Center for Social and Business Development. (2018). *Gen Z: Exploring the New Generation Trends That Drive Thailand*. Retrieved July 7, 2025, from <https://www.scbeic.com/th/detail/product/5196>
- Wannaphat, U. (2018). *A Model for Teacher Development in Secondary Schools Under the Office of Secondary Educational Service Area, Roi Et Province*. (Doctoral Dissertation). North Bangkok University. Bangkok.
- Wiwanmongkhon, K. (2018). A Model for Teacher Development Using the Professional Learning Community Process to Enhance Instructional Competency in STEM Education at the Basic Education Level. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 92-114.
- Worasan, R. (2025). A Teacher Development Model to Enhance Student Quality in the 21st Century. *Journal of Education, Khon Kaen University*, 48(2), 88-106.
- World Economic Forum. (2020). *The Future of Jobs Report 2020*. Retrieved June 9, 2024, from <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2020/>
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. (2nd ed.). New York: Harper and Row.